

Uz treće izdanje

I tako smo dogurali i do trećeg izdanja. Ovo 1. lice množine nije u stilu »mi, Franjo Josip«, nego se odnosi na mojega (prvog) izdavača, Maticu hrvatsku, i mene. Građa u knjizi ista je kao u prethodnim izdanjima (iz 2005. i 2006. godine), no ovo ima nešto što dosadašnja, nažalost, nisu imala – kazalo pojmova. Ne bih bila odbila to napraviti ni za prvo izdanje, no ono je išlo »u paketu« s ostalim kolumnistima *Vijenca* te sam bila dovedena pred gotov čin – sve knjige toga kola moraju izaći zajedno, pa nema vremena za dodatna cizeliranja. I korektura, koliko god ja nastojala raditi »kako Bog zapovijeda« (a to znači čitati tripud), morala se raditi na brzu ruku, što meni kao »staroj školi« ne leži.

Drugo izdanje ni po čemu se ne razlikuje od prvoga, to je isti tekst pretočen u nove korice, bez ponovljenoga čitanja, jer je ispravljanje tekstova danas ljudima očito gnjavaža, pa mu (ako baš ne gori kuća) i ne pribjegavaju. Zato mi je drago što mi je nova glavna urednica, Romana Horvat, omogućila rad na trećem izdanju bez žurbe, pa sam (konačno) sastavila i kazalo pojmova, pojmovnik, čime je knjiga – čini mi se – dobila na preglednosti, ali i informativnosti. U tekstovima ovih kolumni ima mnogo riječi koje ljudi, samo po naslovu, možda i ne bi očekivali, ima i onih kojih nema ni u rječnicima hrvatskoga jezika, pa sam mislila da će abecedno zapisivanje što više riječi – koje sada svatko može jednostavno naći i kontekstualizirane na navedenim stranicama – čitateljima produbiti i samo čitanje i spoznaje. Osim toga, riječi iz pojmovnika uvijek mogu nanovo potražiti i provjeriti ako im je što promaknulo.

Budući da su prva dva izdanja ovih priča o riječima rasprodana relativno brzo, da su me mnogi ljudi pitali gdje mogu knjigu nabaviti, a ja sam ih odgovorom morala razočarati – nigdje – sada će je moći nabaviti svi kojima je iz bilo kojeg razloga »pobjegla«. Na kraju, dugogodišnje lektorsko i korektorsko iskustvo uči me da nema te knjige koja bi osvanula bez tiskarske pogreške. Ako vam koja zapne za oko, to ide na moju glavu, koju kavalirski podmećem i za druge odgovorne glave.

Nives Opačić

Predgovor prvom izdanju

Radeći na tekstovima mnogih tuđih knjiga, uvijek mi je čitanje predgovora bilo najteže. Kao da svi autori žele svu svoju pamet zgurati na tu jednu stranicu, pa je tekst predgovora nerijetko nerazumljiv i često odudara od ostatka knjige. Korisno iskustvo. Da i sama ne upadnem u istu zamku.

Poticaj za pisanje tekstova u »Vijencu« dala mi je vrlo mlada osoba (generacijskom jazu usprkos). Mogla bi mi mirne duše biti kći, jer joj je majka moja vršnjakinja. Tada je u listu bila »Katica za sve«, ona neumorna duša koja trči na sve strane da list izađe na vrijeme i da sve »štima«. Bilo je to — još u prošlom tisućljeću. I tako ja od 1999. putujem u istom kupeu, a na stanicama se smjenjuju moji suputnici — riječi. Zanimljivo je to putovanje. Otputiš se, a ne znaš dokle ćeš dospjeti. Prepustiš se s punim povjerenjem svojim vodičima. A oni te vode k svojim dalekim rođacima na jugu i na sjeveru, na istoku i na zapadu. Nema tu nikakvih političkih, geostrateških ni interesnih podjela. Riječi — i ono u riječi dublje od riječi — žive u savršenu skladu i miru.

Naslov knjige je jasan. Podnaslov *Prtinom i cijelcem* (što slikovito ocrta pristup građi) traži ipak objašnjenje. Mala usputna anketa među znancima pokazala mi je da su i te riječi mnogima već u nekom zabačenom skladištu pamćenja. A ja im ne dam da (od)umru. Kao ni mnogima drugima koje ćete naći u ovoj knjizi.

Dakle, *prtina* je utabana ili utrta staza u snijegu, nastala prolaskom pješaka ili sanjki kroz debeli snijeg (prasl. **p̄ortō* = put, staza u snijegu); *prtiti* — praviti prtinu, gaziti snijeg. Ni snjegovi nisu što su negda bili, gradovi se šire, ralice čiste ceste, pa se i ovaj glagol

i ova imenica pomalo gube. Druga riječ — *cijelac* — već se gotovo sasvim izgubila. A *cijelac* je neugažen snijeg, još djevičanski netaknut, u kojem još ni ljudska ni životinjska noga nisu ostavile trag. On je još *cio* (*cijel*), čist kao i *cijelo vino*, nepomiješano i nepomućeno. U indoeuropskom prajeziku odgovara mu *sanus* (njem. *heil*) = zdrav, nenarušen. Usp. *cijeliti* / *iscijeliti* = liječiti, izliječiti, učiniti da tko ozdravi. Često sam za riječima išla utabanim stazama, prtinom koju su prokrčili drugi, a onda bih se našla na čistini, pred cijelcem. Noge su mi znale biti trudne, mokre, pa i ozeble, no nije mi žao ni jedne stope. Ta hodila sam po *svom* elementu, snijegu. Po snijegu sam rođena, po njemu se i zovem. Nives.